

Sygn. akt II KK 361/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Ryszard Witkowski (sprawozdawca)

w sprawie **P. P. K.** skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2023 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie z 18 października 2019 r. sygn. akt II K 607/19,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Wołominie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wołominie z dnia 18 października 2019 r., sygn. akt II K 607/19, P. P. K. został uznany winnym tego, że w okresie od dnia 22 lutego 2018 r. do dnia 25 kwietnia 2019 r., w miejscowości D. woj. [...], uchylał się od wykonania wynikającego z ustawy obowiązku alimentacyjnego określonego wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt III [...], na kwotę 500 zł miesięcznie, na rzecz swojego

małoletniego syna M. K., przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k., za który na podstawie art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 a pkt 1 k.k. wymierzono mu karę 1 roku ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym; - na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego w okresie wykonywania kary ograniczenia wolności do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie syna M. K.; - na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się bez zaskarżenia 26 października 2019 r.

Od powyższego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 335 § 1 k.p.k. i art. 443 § 6 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego P. P. K., mimo iż okoliczności dotyczące czasu popełnienia zarzuconego mu przestępstwa budziły wątpliwości, a zatem wymagały wyjaśnienia”*.

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wołominie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna. Zgodzić się należy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, że możliwość wydania wyroku w trybie art. 335 § 1 k.p.k. istnieje w przypadku, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na stwierdzenie, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Oznacza to, że in concreto nie występują w sprawie żadne wątpliwości odnośnie do sprawstwa danego czynu, winy oskarżonego, wypełnienia znamion tego czynu wymienionych w przepisach prawa karnego materialnego, przy uwzględnieniu

wszystkich dowodów, na których oparto wniosek. Sąd, rozpoznający wniosek o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków, zobligowany jest na podstawie art. 343 k.p.k. do dokonania kontroli zasadności i legalności wniosku. Dopiero po dokonaniu takiej kontroli możliwe jest bądź uwzględnienie wniosku i wydanie wyroku (art. 343 § 6 k.p.k.), bądź zwrot sprawy prokuratorowi i ewentualne rozpoznanie jej na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 k.p.k.; wyrok Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2017 r., III KK 335/17, LEX 2341779; wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2017 r., II KK 124/17, LEX 2321875).

W niniejszej sprawie doszło do wskazywanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich zaniechań, związanych z prawidłową weryfikacją przede wszystkim uprzednich skazań P. P. K.. Jak wynika z akt sprawy zarówno dane o karalności, jak i zeznania matki pokrzywdzonego wskazywały, że należy zebrać dokładne dane związane z uprzednią karalnością P. P. K.. Wprawdzie wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do popełnienia występku niealimentacji, popełnionego w okresie od dnia 22 lutego 2018 r. do dnia 25 kwietnia 2019 r., nie pozostawały w sprzeczności z aktualną informacją z Kartoteki Karnej Krajowego Rejestru Karnego, to z zeznań B. K. – przedstawicielki ustawowej małoletniego M. K., wynikało, iż ostatnio przesłuchiwana była w innej sprawie jeszcze latem 2018 r. Tymczasem z innego materiału dowodowego wynikało, iż poprzednio prowadzone postępowanie karne, dotyczące uchylania się przez oskarżonego od łożenia na utrzymanie M. K. objęło okres do 18 stycznia 2018 r. Jak wynika bowiem z akt sprawy Sądu Rejonowego w Wołominie (sygn. akt II K 958/18), wyrokiem nakazowym z dnia 14 lutego 2019 r. (uprawomocnił się dnia 28 lutego 2019 r.) P. P. K. został uznany za winnego czynu niealimentacji w stosunku do małoletniego M. K. w okresie od 14 kwietnia 2016 r. do 19 lipca 2018 r., tj. popełniania czynu z art. 209 § 1a k.k. Zestawienie tych czasokresów z opisem czynu w sprawie niniejszej ujawnia, że w istocie doszło do uznania za winnego w części za ten sam czyn dwukrotnie. W przypadku czynu niealimentacji, który polega na zaniechaniu wykonywania obowiązku łożenia na osobę uprawnioną, o kwestii tożsamości czynu i procesowych tego konsekwencjach, decyduje m.in. okres owego zaniechania. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14 grudnia 2001 r., II KKN 37/01,

LEX nr 51602 „w przypadku przestępstw niealimentacji, które należą do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, o tożsamości czynów, z tego punktu widzenia, można mówić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej. Rozumowanie takie wynika przede wszystkim z faktu, iż prawomocne skazanie sprawcy przestępstwa niealimentacji przez ściśle określony czas nie zwalnia go od odpowiedzialności karnej w razie uporczywego uchylania się od wykonania nałożonych nań świadczeń alimentacyjnych w dalszym okresie. Jest to bowiem nowy czyn przestępny, którego granice czasowe powinny być dokładnie określone w opisie przypisanego czynu w wyroku skazującym, zgodnie z brzmieniem art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.” Tym samym uchylanie się przez P. P. K. od łóżenia na utrzymanie małoletniego M. K. w okresie od 22 lutego 19 lipca 2018 r. w ogóle nie powinno być przedmiotem postępowania, zakończonego zaskarżonym kasacją wyrokiem.

Przeprowadzając postępowanie ponownie, Sąd Rejonowy wnikliwie przeanalizuje możliwość przypisania przestępstwa niealimentacji w konkretnych okresach, uwzględniając wyrok zapadły w sprawie Sądu Rejonowego w Wołominie (sygn. akt II K 958/18), jak również ewentualne inne wyroki skazujące, o ile zostały wydane.

Mając na względzie powyższe okoliczności należało uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Wołominie. do ponownego rozpoznania, dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.